

Ekáti P l nt  Bo Hibru

Yesu ach  bar m  k p nti ab n nku ns 

¹ Nd  mpok an  af r  ansem, Mand m  f et nyaka nt  bar m  k p nti bhi nd  ber m k pi nt  bach mbi b ses . Ak  no nd n ne nd n ne nd n b y  babhi. ² Ke nd  manyw p an  ech n, an  ach  k kw t ne ngw nti mmik, af t chi nt  M yw i ke  r m k pi nt  yes . Y  ke Mand m ak  b  amb k mmu an  m ny n m nk m b bh nj  b bh k  b hi. Ne af t ch  nt  yi ke  ghoko y ntiki eny n. ³ Y  am t k  k n m Mand m k t n k pojor n ne eny  mmu Mand m achi, nk bh  enyu mmu w  ke yi achi. E n  eyi  bh n bet n ne y  ke yi  s t bek m mmik nk m. Mpok yi  n n y n b k  eny n en   k  Mand m amfojori b b  b o b  m amb k p p p  bes  bhi, ak  amf y ach k   bh  aw n m Mand m mmu  bh nj  bet n m nk m.

Mm  Mand m ab n bet n m nk m

⁴ Ndu ech  no, Mand m ak  b  M yw i  nch  b ang l nk bh  mb  eny  nny n en  yi  chy  yi necha en  b ang l. ⁵ Y   ng l ap  an  Mand m  gh t  yi b , “W ,  ch  M wa, ne ech n nch  rem b  nd p Et ye.” Ne y  ch  b r m b , “Ch n mb k Et yi ne  mb k M wa”, ab k  rem nt  b ang l. ⁶ Ne y  ch  mpok Mand m  t  Mm  mb  ywi f  amik, ar m ch  b  b ang l ab i mank m m nch  M yw i ken k . ⁷ E ti b ang l, yi  r m b  ak  b  m mb k

mbə mbúép, ákà bō b̄etok abhi mámbák mbə bári-
ngo. ⁸ Ke ntá Móywi arəm chi bε, “Ξ Mandəm, kεfə
εke kébhíkí bhəŋ ngwənti. Mpok ókəm bōbhε, ókà
nə εnyu εne echí chak. ⁹ ḱkəŋ menyin εbhén bεchí
chak ne ɔpap εpiŋ εne bo bapu bhəere bεbhé. Mε
Mandəm ywε nkə yε wə ómbón maŋák mbənyunε
nchyé wə kənókó εkén kέchá εken maməere bhe
mankəm.” ¹⁰ Mandəm apet arəm ntá Móywi bε,
“Wə, Acha, ke óghókó mmik ndü nebhōnet. Nε
yéntiki εnyin εne echí amfay, chí awə-bεtik aywe.
¹¹ Menyiŋ εbhən mənkəm bέfəere fuet, ke wə óbhíkí
bhəŋ ngwənti. Chəŋ bō mənkəm ménkək məndəp
mbə besi nden. ¹² Chəŋ ómpet bhó ómfere mbə
besi nden εbhən mmu áwùpsi, ke wə óchí εnyumət
mpoknəm, ne nəpém εne nebhíkí bhəŋ ngwənti.”

¹³ Ke ntikí ángel Mandəm ánáŋ ágháti yi bε,
“Chəkó fá εbhé awónəm awa kpatε nkə bōmpap
abhe mánđəp mbə enək εne ónyàŋa bεkak arε?”
¹⁴ Pú bō mankəm bachi chi bεfónjó εbhən békà bεtik
εbhi ne Mandəm átò bhə bε mankwak bō abhən yi
ábhóŋjó bεpeme?

2

Bo báké rə mb̄i nəpém máném εbhi

¹ Ndu echí yε nə, sébhəŋ besət mpok sémbəre
menyiŋ εbhən sénáŋ séghókó be séké rə bhə senəm
εbhi. ² Təndu menyin εbhən bəángel bareme bεchi
nyaka tεtεp, ne yε agha anε abhíkí bhəere bhə ne
mmu anε átāŋ ntí, abhɔŋ nyaka ntəmsi anε ákwáy
ne yi, ³ ná sékwáy bεbhε ntəmsi anε átwə mbák
sémbiyak εremé nəpeme anε Mandəm áyàŋ bέpémé
bhəsε? Mbəŋ Yesu Acha ke áyámbi berem kpoŋorɔŋ

ëti nəpəmə ane Mandəm ápəmə bho, kε bo abhen bághókó bákₔ bese sendinjí be echi tetep. ⁴ Mandəm are tóŋ beriŋ, ankₔ nəkɔ mənyinjí maknkay mənyu ne mənyu ndu betəŋ nkwo bé bəchí tetep. Are fət nkwo ndü akap ane Efónjó Bədyere áchyè bho, békóŋo nkaysi yi.

Yesu ke atəŋ bese mbi nepém

⁵ Puyč ntá bəángel ke Mandəm áchyé bətaŋ amfay mmik ane sérèm né be átwò ansem. ⁶ Básinj nəbhúréfu amem Ekáti Mandəm be, “Mandəm Acha, nkwaŋwan chí agha ane óre kaysi yi? Mmu ane áfú ntá Mandəm chi agha ane óre fye ntí ne yi? ⁷ Ndü mómbiŋi mpok, əséptí yi be bəángel máncha yi. Òku yε yí ámbóŋ kəném ne kənókó mbə mfə. ⁸ Óchyé yi bətaŋ amfay yěntiki enyinj.”

Bərem be báhye yi bətaŋ amfay yěntiki enyinj étəŋ be yěnyinj ébhíkí rəp εne εpu antené-yi. Ke sébhíkí re ghə be yěntiki enyinj echi antené-yi. ⁹ Ke séghə Yesu mmu bákₔ bəángel máncha yi ndü mómbiŋi mpok. Báhyé yi kəném ne kənókó mbə mfə ëti esəŋɔri newú. Chi ëti berindu Mandəm ke yi ágú ëti bo mankəm. ¹⁰ Mandəm ke ághókó yěntiki enyinj ne yěntiki enyinj echi ntá yi. Ndu áyàŋ nyaka be bəyă bho mámbóŋ mbi bəbhak bəbhí ne mámbóŋ kəném, εri nyaka be yi mmu ánéné bho mb̄i wu ámfət ndü esəŋɔri be ankwáy ndü yěntiki mbi mbə mmü ane ákₔ bə mámbóŋ nepém. ¹¹ Yesu mmu ákₔ bə mambák pérpér besí Mandəm abhəŋ chi amət ne bo abhen yi ákₔ be mambák pérpér. Ëti yo, yi ábhíkí bhəŋ ntíánwóp ndu bəbhijí bə be, “Bəma.” ¹² Yi arəm ntá Mandəm be, “Chəŋ ndəm ëti

yε ntá bōmaya mpok bōbhε báchémé ndú nεbhæt amøt, nte besí bhap nchyé wø bakak.” ¹³ Apet arem bε, “Chøŋ nsíkí ntí ne Mandem.” Ne bε, “Ghó mé né, ne bō abhen Mandem achyε me.”

¹⁴ Tëndu bō abhen yi areme nø čti yap báchí bakwāŋwan, mbøŋ Yesu ayíbhírí nyaka arøp nkwa. Akø nø bé ámføét ndú newú anchønti bøtaŋ εbhøn mmü anε ábhóŋjø bøtaŋá newú, nø chi Satan. ¹⁵ Enyu εyø ke yi ákway nyaka bøfere bho ndú bøcháy newú. Báchí nyaka basem ndú bøcháy εbhø ndú nepém εnap nenkem. ¹⁶ Sériŋi bε atwø nyaka bøkwak chi bøbhárébhø Abraham, puyé bøángel. ¹⁷ Abhøŋ ye berøp nyaka mbø bhesø bakwāŋwan ndu yëntíki mbi, bé ámbák mündgo bachiäkap anε ábhàre bariøp ami besí Mandem ndu bøtik εbhi ne bε ánkway bøchye akap čti bøbú bō mankem. ¹⁸ Tëndu yímbøŋ ánánj ábhóŋjø nyaka εsøŋjøri ne mamø, abhøŋ mbi bøkwak abhen mamø átwø ntá yap.

3

Yesu acha Moses

¹ Bøma, be bho bächí nyánjá, mmu anε achi amfay abhíní be bε mämbak bōbhi. Kaysí yε ka mmu anε Yesu achi. Yi ke Mandem átó mbø mündgo bachiäkap anε menyinj ébhøn sénókó, mbønyu séghåti bho kpoŋoroŋ. ² Abhàre nyaka bariøp ami besí Mandem mmu áyábhé yi be ambak mündgo bachiäkap ne mündto nkúbhé mbønyu Moses nkwo achi nyaka mmu anε ábhàre bariøp ndú bøtik εbhi amem εkerø Mandem. ³ Yesu ke Mandem ásáré bε abhøŋ bøbhøŋ kénókó ancha Moses, nkúbhé

mbə εnyǖ mmu anε áté εket ábhój̄ kənókó acha εket εne yi ate. ⁴ Mmu kε áte yεntik̄i εket, kε Mandem kε ághókó mεnyiŋ mεnkεm. ⁵ Moses achí nyaka mmǖ tεtεp ndu bεtik εbhi mbə mǔbetok amεm εkerε Mandem. Bεtik εbhi bεtε ndü mεnyiŋ εbhεn Mandem ábhój̄ nyaka bεk̄ bo mánđiŋi ansempok. ⁶ Kε mbák chi Kristo, ákεm εket Etayi nε ntí nεmət mbə Móywi. Nε bεsε bō Mandem sεchí bo εket eyi εnkεm mbák sεntε kpirí ndu mεnyiŋ εbhεn sεsík̄i ntí nε sεbháka ntí arε nε sεdεp awɔ anti bε chəŋ sεmbəŋ bɔ.

Bō Mandem ne nnεywεmuet εnen yi áchyɛ

⁷ Bābhəŋ yε bεghok εnyiŋ εne Efój̄o Bεdyεrε árεm mbə εnyǖ εchí amεm Ekáti Mandem bε, “Echəŋ, mbák mǎngok εyəŋ εyi, ⁸ báké gwət batí amεm mbənyu bachimbí bheka bágwóré nyaka batí yap nε Mandem mpok bághàp amεm baso. Bátáŋntí nε mε nε, mamə mε. ⁹ Mámó mε amεm baso εnyu εyø, nε bághó mεnyiŋ εbhεn nk̄á néntí εnap ndü mamié bεsa bεpay. ¹⁰ Etí yɔ ntí nébé mε nε mkpáká bobhə, ndεm bε, ‘Batí yap ápòkɔ bhə εbhi mpoknκεm, nε bábhík̄i rιŋj̄ mbi wa.’ ¹¹ Njík̄i ndü bεbεntí bε, ‘Bápú kway bεchwe ndü nεywεmuet εna wáwák.’ ”

¹² Bōma, söt ka mpok bε ndü nk̄wə ywεka, yε mmu ákε bhak anε ábhój̄o εbέptí ntí, nε akεka bésík̄i ntí nε Mandem, ényu εnε yi arɔ mbi Mandem mmu achí nεpém. ¹³ Semtí nákó ka batí yεntiki nywəp bε bεbá bεkε rwɔ mmǖ ywεka ántáŋntí nε Mandem. K̄a ka nɔ, yεntiki mpok, εnε nywəp nεchák nébhət εnén bábhíŋj̄ bε, “Echəŋ.” ¹⁴ Sεbhəŋ ákóré ndü εnyiŋ εne Yesu Kristo ák̄á nta yεsε mbák

séndók ambi bete kpirí ndü nesikínti enen sébhóyó nyaka ne yi ndü nebhortet. Sébhóy béká no te ndü ngwenti. ¹⁵ Báké ghokontik enyin ene bárémé nyaka be, “Echóy, mbák mängok Éyoy eyi báké gwot batí amem mbə enyü bachimbí bhéka bátan nyaka ntí ne Mandem.” ¹⁶ Bə agha bághókó nyaka Éyoy Mandem yé no, bátan ntí? Pú bo Moses abhen yi áfú nyaka etok Ijip ne bhə? ¹⁷ Bə agha báká nyaka Mandem ambe ntí ndü mamié besa bəpay? Pú bo abhen báká bəbá, ne bágú amem baso? ¹⁸ Ne mpok Mandem áyíkí arəm be, “Bápú kway bəchwe ndü neywémhet ena wáwák”, ntíkí bho yi áréme nyaka no éti yap? Pú bə abhen bápú ghok nyaka yi? ¹⁹ Ségho ye be bápú kway nyaka bəchwe ndü neywémhet Mandem mbənyunə bábhíkí noko nyaka yi.

4

¹ Barięp amen Mandem afyé tesáy be chəy bōbhi mānchwe ndü neywémhet eni abhət. Sébhóy ye besət mpok be yé mmu yweka ake bhak ane bárəm éti yi be abhikí kway mmu ane achwe ndü neywémhet enə. ² Séghok nkwo Mbok Ndíndí nkúbhé mbə enyü bo abhen tentep bághókó nyaka. Ke enyin ene bə bághók éke kwák bho mbənyunə batí yap apu nyaka are. ³ Ndiere besə bho sénókó ke séchwè ndü neywémhet enə, puyé bə abhen bábhíkí noko. Ke Mandem áréme nyaka éti yap be, “Njíkí ndü bəbənti ebha be, ‘Bápú kway bəchwe ndü neywémhet ena wáwák.’” Mandem arəm no yéndu ánáy ánáyá nyaka bəghoko nebhortet neywémhet enə ne yéntikí enyin ene yi ati béká te mpok ane yí

ághókó mmík. ⁴ Sériŋi be echi enyu eyo mbənyune, ndú nebhúréfu amem Ekáti Mandém, bárem éti nywəp enen nejwi tándrámöt be, “Mandém anaŋa nəkə békə yéntikí enyin ene yi abhɔ̄ŋ nyaka békə, aywe mmuét ndú nywəp enen nejwi tándrámöt.”

⁵ Ndú nebhuet achak amem ekáti eyi, Mandém apet árem nyaka be, “Bó bápú kway bəchwe ndú neywémuet ena wáwák.” ⁶ Mbi ane báchwè ndú neywémuet Mandém abhuet ye fúú. Ke bo abhen baghoko Mbok Ndíndí mpok eyo bábhíkí chwe are éti netaŋánti enap. ⁷ Eti yo, Mandém afyé mpok achak ane bábhíni be, “Echəŋ”. Debhít ke ákú sériŋi no mbənyune Mandém afuet nyaka ntá yi təntep arem menyin ebhen mánanjá bárémé be yi arem be, “Echəŋ, mpok bághoko eyoŋ eyi, báké gwət ntí.” *

⁸ Mbə bo abhen Jóshua ásóré achwe etək Kánan nə bhə bábhɔ̄ŋ nyaka neywémuet tətəp, mbə Mandém abhíkí pere rem éti mpok neywémuet achak. ⁹ Eyə étəŋ ye be nywəbhé neywémuet nechak nebhuet ambi ntá bo Mandém. ¹⁰ Yé agha ane áchwe ndu neywémuet Mandém, áywémuet ndú bətik ebhi mbə enyu Mandém ábhɔ̄ŋ nyaka neywémuet mpok ánanjá beghoko mmík. ¹¹ Sénú ye bəchwe ndú neywémuet enə be enyū netaŋa ntí bo Israel néké kə yé mmu ywəse ankwen.

¹² Diŋi ká be Eyəŋ Mandém echi nepém nə ebhəŋ betaŋ. Echap echa yéntikí akparenja nsem əpay. Echwè te ndú nebhuet ane nepém nkwa nəchém nə efónjo eyi. Echwè mmu anti éntəŋ menyin ebhen yi átí békə. ¹³ Yényin épú bhésé bhésé besí Mandém.

---

* ^{4:7} Bégwət ntí ndú ndóŋ ane, chi ménisi békə enyin ene Mandém árem ndú Eyəŋ Eyi.

Yěntíkì enyiŋ εnε yi aghoko εchi kpoŋoroŋ bɛsí bhi. Ntá yi ke yěntíkì mmu ywεsε ábhóŋó bɛrɛm ntí anε yi ákú yěntíkì enyiŋ εnε yi ákú.

Yesu ke achi mǔngō bachiăkap ywεsε

14 Séghɔ be səbhəŋ mǔngō bachiăkap anε ákó áchí amfay ne Mandem. Yí chí Yesu, Mmɔ Mandem. Séndók ye ambí bɛkɛm sayri mεnyiŋ εbhɛn sénókó ēti yi. **15** Mǔngō bachiăkap ywεsε chi mmu anε ághà bhɛsε ntínso ndu mεnyiŋ εbhɛn bébè bhɛsε mmuεt mbɔnyunε yímboŋ abhóŋ nyaka mamɔ mεnyu ne mεnyu, Yε nɔ, ake k₄ bεbá. **16** Séndók ye kεkwɔt kεbhəŋ bεcháy ntá Mandem mmu achi ndǔ enəkó kεfɔ eyi. Achí Mandem bεrǐndu ne chɔŋ angó bhɛsε ntínso, antɔŋ bhɛsε bεrǐndu εbhi ndu bεkwak bhɛsε ndǔ mpok anε sεchébhé enyiŋ.

5

1 Bo báyàp yěntíkì mǔngō bachiăkap ndǔ nkwo wap, mámburε, yi ank₄ nəkɔ bεtik Mandem ndǔ ntí wap. Yi ke ásɔt ye akap anε bho ne akabhénya nkwo ánchyè nəkɔ ntá Mandem ēti bεbá bho. **2** Aríŋjí ndu ákɛm sayri bo abhɛn bábhikí riŋj yěnyiŋ ne abhɛn babhəŋɔ bεkwéné tɛndu yímboŋ ábhóŋɔ nkwo bεyá bεkwénε bɛsí Mandem. **3** Abhəŋ ye bεchye nəkɔ akap ēti bεbá εbhi yímboŋ, nkúbhé mbɔ enyu áchyè akap ēti bεbá bo abhɛn yi áté ndǔ ntí wap. **4** Yε mmu ápú chye mmuεt kεnókó andem be yi ákway bεbhak mǔngō bachiăkap. Mandem ke áyap mmu, ank₄ yi ambak mǔngō bachiăkap nkúbhé mbɔ enyu ákú nyaka ne Arɔn.

⁵ Nkúbhé εnyú yø ke echi ne Kristo. Puyé yímbøŋ ke áyónjó nyaka mmuet bë ámbák mündgo bachiäkap ambónj kénokó nchiakap. Mandem ke ábhínjí yi, arëm bë, “Wø, ochí Mówa, ne echoŋ nchí rëm bë ndëp chi Etaye”. ⁶ Apet árèm nëbhuet achak bë, “Chøŋ ómbak nchiakap mpoknkem mbø εnyu bárémé nyaka éti Melkisédek.”

⁷ Mpok Yesu achi fá amik, arinjí nyaka bë Mandem abhøŋ betaŋ békë nEWU nëmfuet yi ansem. Anikmuet ne ntí nenkem kpát εyøŋ εyi ere ko amfay, babhëse ansep noko. Mandem aghok nénikímuet eni mbønyunε aséptí nyaka mmuet, anchye noko Mandem kénokó. ⁸ Yí achi nyaka Mmø Mandem teteŋ, yë nø, aghók bëghok Mandem ndü bësøŋjøri εbhën yi ághò. ⁹ Mandem ánánjá nòkó békë yi ankway ndü yëntíkì mbi, ayibhiri arëp mmu anε áchyè nëpém enen nëbhíkí bhøŋ ngwënti ntá yëntíkì mmu anε ághòk yi. ¹⁰ Mandem afyé yi ambak εnyú mündgo bachiäkap anε Melkisédek achi nyaka.

Söt ká mpok bë yë mmu áké rø mbi Mandem

¹¹ Mbøŋ bëyä mënyiŋ bëchak εbhën nchí kway berem éti Yesu mündgo bachiäkap ywëse. Ke chi mënyiŋ εbhën bëbë mmuet békë be mänjwimem tëndu bäróbhé chi bo abhën bapu këm εnyiŋ ayak.

¹² Yëndu bächi bo abhën bábhñjó bëbhak batøŋ εyøŋ Mandem néne, nté yëka átøŋ bë bábhuet chi bo abhën mmu ábhñjó bëtøŋ mënyiŋ mbi εbhën mmu ábhñjó bëghëk éti εyøŋ Mandem. Bächi mbø mambø abhën bábhuet mënyu chi nébhí. Bápú mbø bë abhën bákwáy mënyie nënyié mbøŋ.

¹³ Mmu anε ányù chi ami, ábhíkí bhøŋ eka ndu

berinjí enyiñj ene echí chak besí Mandem mbonyuné achí mmó. ¹⁴ Nenyié mbøñ nechi chi ntá baseansi. Bó ke mánáñ bághókósí mmuet ne báriñjí ewupsi ene echí ndú enyiñj ene erí ne ené ébhébhé.

6

¹ Séndó ye beyinjí nökø chi ndieré menyinjí mbi éti Yesu Kristo, séndók ambi ndu bechak be sénséné ndú nejwímem enesé. Sébhíkí pere bhøñ besot mpok berem éti menyinj ebhen békémé neka enesé mbø ebhen bérèm be mmu abhøñ betiknsem ndú bebú ebhi, ando beku bebhéptí menyinj ebhen bétwò yi chi ne newú, ne be mmu abhøñ beka ne Mandem. ² Ne be bábhøñ besot mpok berem éti nejwiti, ne éti epinj ményánya bho amó anti, ne enyú mbúré Mandem ákè bawú mámpétnsem ndú nepém, ne éti netáñ ane mbúré bátan bo mámkpat manyé yap ndøñ amot ndak amay. ³ Sébhíkí bhøñ bétinjí ndú menyinj ebhø. Chøñ séndók chi ambi mbák échí enyiñj ene Mandem áyanj. ⁴ Sébhøñ berinjí be bápú kway beku mmu ane arø mbi Mandem be ámpet antiknsem ndú bebú bhi. Nchí rem éti enyú mmu ane mánáñ báká amík ánéné yi, aghó akap ane Mandem áchyè bø bhi, ne Efónjó Bedyere abhak ne yi nkwo. ⁵ Ndú nepém eni, anáñ aghø nkwo beri ebhen békù ndu Eyoñ Mandem, aghó bétanj ebhen bébhák chøñ ndú nejekó mpok enen nétwò ansem. ⁶ Mbák mmu wu ántáñ ntí ne Kristo, bápú kway beku yi ampet antiknsem ndú bebú ebhi, tøndu yi achi mbø mmu ane apet ágø Mmø Mandem ndú ekotákátí, anchye nökø yi ntíánwóp besí bho, ene eyø étwò yi chi ne ménémé.

7 Mandem ăyet mmik ane ányù manyi p amen ákw n are, ank  neny   n ng , nenchye mbw t nt  mmu ane ákw nj  y . **8** Ke mb k mmik  g  chi b men k ne t k  ns nse, n  y  abh ki r ,  r p chi mmik ane b ch nji ch nji, ne ndu ngw nti, m ns n y  s n.

9 Abhen  k n , y ndu m r m n  ne bhe, mb n nt  ne bhe b  b k  chi b r t  meny    bh n b k  nd n amot ne nep me ane Mandem  p me bhe.

10 Mandem achi chak mpoknk m ne apu kw y b gh k nt k b t k  bh ka ne  k n  ene b t nj  yi nd  b kw k bat  b nk w  ne b r n amb  b k  n .

11 Ne s y n  be y nt k  mmu yw ka  nd k amb  b t n nk ub h  nt  en  te nd  ngw nti, ne b p u n k  ch n  b bh n meny    bh n b bh ka nt  be ch n  m mb n . **12** Mp u yan  m nd  abh t  nk m be. Nch  yan  chi be m nko o er n  ene bo abhen m n k , ne b bh n   k bh nt  ne b gh ka nd  nt  ane b bh n  meny    bh n Mandem afy  bari p b ch y .

Bari p Mandem ap  kw n

13 Mpok Mandem afy  Abraham bari p, ayiki nd  nny n eni y imb n , t ndu y  mmu apu ane acha yi be yi  nk w y b y k  ndu nny n mmu w .

14 Ay k  arem be, “Mp u n k  b y et w , ne ch n  nch y  w  b y   b bh r bh .” **15** Abraham  no j ye ne  k bh nt  kp t abh n  meny    bh n Mandem afy  bari p b ch y  yi.

16 Nkw n yan   y k  chi nd  nny n mmu ane acha yi, ne mpok bo b k m  p  t , m n n y n  m ny n  nku,  p  t   may. **17** Eny   ey  ke  k  Mandem  y k  nyaka ndu b t n  bo abhen bari p ami achi nt  yap kpo or n  be b  b k   ny   ene yi at  b k .

18 Mandem akʉ menyinɿ εbhən bεpay ndu bɛfyε bhəsε nti, besε bho sébhə séróñɔ ntá yi bε yi ampεmε bhəsε. Menyinɿ εbhə bεpay bεpu wupsi mbənyunɛ yí apú kway besense. Afyé besε nti bε seke rɔ bεbhəka nti menyinɿ εbhən yi afyé bariɛp bεchəyε bhəsε. **19** Enyinɿ enɛ sebhəka nti are ɛkɛm besε erírɔ ndɔ nepɛm enɛsε mbə enyɔ ndɔ ákɛm áchwí nebhəet amɔt kpɛmm bε nnyén néke pɔkɔ wu. Nebhakantɔ enɛsε ne Yesu nékɔ séfɛet ekat séchwe te amɔm mókerɔ kɔn, ndɔ nebhəet bediérɔ Mandem. **20** Yesu anáj ayámbi arɔn are ndɔ nti ayesε mpok yi áróbhə chi mɔnti bachiákɔ anɛ mpoknkɛm mbə enyɔ bárémɛ nyaka čti Melkísedek.

7

Menyinɿ εbhən bεyinɿ Melkísedek nchiakap Mandem

1 Melkísedek-ne achi nyaka mfɔ etɔk Salem ne nchiakap Mandem Acha. Abraham anu nyaka ne bεyɔ bafɔ awáy bhɔ. Mpok yi áfɔ εbhənɛnɛ, Melkísedek atemeri yi, ayɛt yi. **2** Abraham akɔre menyinɿ menkɛm εbhən yi áfɔ εbhənɛnɛ ne bhɔ ndu baru byo, achɛyε yi ndu amɔt. Nnyén Melkísedek enɔ néte ndɔ “Mfɔ anɛ ákʉ menyinɿ εbhən bεchi chak.” Achi nkɔwɔ Mfɔ Salem, no chi “Mfɔ anɛ áchɛyε kpɔk.” * **3** Ekáti Mandem εbhəkí rem yɛnyinɿ čti etayi ne máyi ne nnɛrɛkɛt ywi ne mpok anɛ bábhə yi. Ne nepɛm eni nébhəkí bhəñ ngwɛnti. Achí nchiakap Mandem ngwɛnti ti mbə Mmɔ Mandem.

* **7:2** Hibru: Mélék chi “Mfɔ”, tsedek chi “chak”, Salɛm chi “Kpɔk”.

4 Ghó ká εnyú nném mmu yi achi nyaka! Yéndu Abraham achi nyaka chi mbí ane bo Israél, akóré menyinj ebhen yi áfú ebhinnenu ne bhø ndú baru byo, achye yi ndu amot. **5** Mbøk bëbhárébhø Lévi bachi bachiäkap Mandem. Ebhé Moses éghàti bhø be mánsoñt ndú menyinj amot ndú ane byo ntá yéntiki mmu Israél, yéndu bø ne bo Israél mankem bachi bëbhárébhø Abraham, nø chi bø nneréket amot. **6** Ke Melkísedek mmu ápú nyaka mbøj mmu nneréket Lévi asot nyaka εnyú akap wu nø Abraham áchyé yi, ayét yi mmu Mandem afyé nyaka bariep ne yi. **7** Yéntiki mmu aríñi be mmu ane áyet ntí ke áchá mmu ane yi áyéré. **8** Bøyini bachiäkap abhen bachi bëbhárébhø Lévi, bø mankem abhen básot akap ane ndu-amot ntá bho, bágù mbø yéntiki mmu achak. Ke béyíñi Melkísedek, mmu ásóré nyaka nkwo akap wu, Ekáti Mandem étòn besé be nepém eni nebzikí bhøj ngwenti. **9** Sékwáy mbøj bérém be Lévi mmu bëbhárébhø bhi básot εnyú akap wu ntá bho, achye nyaka εnyú akap wu ntá Melkísedek téndu chimbí ywi Abraham áchyé nyaka wu ntá Melkísedek. **10** Echi εnyuyø mbønyunø bábhíkí re bhe nyaka Lévi mpok Melkísedek atemeri Abraham. Yé nø, Lévi ánáñ achí nyaka ndú manoñ Abraham.

11 Mpok Mandem ákú bachiäkap abhen bëbhárébhø Lévi manchyé bëbhé ebhen békway ne nkwo bachiäkap abho, mbø betik ebhap békway nyaka bekø be bo mámbák chak mbø εnyú Mandem áyàñ, mbú ntí apu ane nchiakap achak átwø ane achi mbø Melkísedek, ne abhak kékúrì ne bachiäkap abhen nneréket Arøn. **12** Mpok nneréket

anε bachiäkap áwúpsí, εwúpsí εbhak ndu εbhé nkwo. ¹³ Mmu anε bárèm ményiŋ εbhēn ēti yi afu chí ndü nnéréket ané achí kékúrí ne ané yě mmu abhíkí re fu are, ne ané ákù bétikí Mandem mbə nchiakap. ¹⁴ Echi kpoñorōn be Acha ywεsε Yesu afu nyaka ndü nnéréket Júda, ne Moses ábhíkí rēm yényiŋ ēti nnéréket wu mpok yi árèm εnyiŋ ēti bachiäkap.

*Yesu achi nchiakap Mandem mbə Melkísedek
achi nyaka*

¹⁵ Σnyiŋ εne εptet ékù sengə kpoñorōn be εbhé éyíbiri, chi n̄etwə anε nchiakap achak átwó mbə Melkísedek. ¹⁶ Achí nchiakap, puyε chi bekoño εbhé εne érèm ēti nnéréket anε nchiakap ábhónjó bεfu are, ke chi bekoño bεtaŋ εbhēn nεpém eni εnen yě mmu apu kway bεchənti. ¹⁷ Echi mbə εnyū bárémé ēti Kristo be, “Wə, ḡchí nchiakap Mandem ngwənti ti mbə Melkísedek.” ¹⁸ Ndu bεrən ambī, bárə esí εbhé mbənyunε ébhíkí pεrε bhən̄ nyaka bεtaŋ, ékepεrε bhən̄ yényiŋ békə nε bhesε. ¹⁹ Nti achi be εbhé yə épú kway bεkwak mmu ankway ndu yéntikí mbi bəsí Mandem. Néne, bátwó nε εnyiŋ εchak εne εcha bεbhé. Yó ke sébháká ntí aré nε éyà bhesε kεkwət nε Mandem.

²⁰ Σnyiŋ εchak εne séghò ēti nchiakap wu chi be Mandem anyu nyaka nku be Yesu ábhák nchiakap. Yě nchiakap achak apú, anε mányú nku ēti yi. ²¹ Ntá Yesu ke yi áyíkí mbə εnyū Ekáti Mandem éghàti bəsí be, “Eta Mandem ayíkí, nε ápú kway bεyibiri nkaysi yi. Ayíkí, arəm be, ‘Ochí nchiakap ngwənti ti.’” ²² Nku anε Mandem ányú ēti Yesu

εnyuyø ḫtøŋ bø, mpok séghò Yesu, sériŋi bø yi achi sebhøŋ esen Mandem achyø ndu bøtøŋ bø nku yo atéé acha ane nsi.

²³ ᘙwupsi echak εchi bø, bachiäkap abhøn mbi bayá nyaka ne ntí bø báchí nyaka bo abhøn newú nékáŋ bø báké røŋ ambi ne bøtik εbhøp. ²⁴ Kø mbák chi Yesu, yi ḫrøŋ ambi bøkø bøtik εbhøi mbø nchi-akap mpoknkøm, mbønyunø yi apu gu wáwák. ²⁵ Ndu εchi nø, yi ḫkway bøpemø yëntikø mmu ane áføré ntá yi atwø ntá Mandem ndøŋ amøt ndak amay, tøndu yi achi nepém mpoknkøm ndu meníkmøet čti yap.

²⁶ Enyø mündøgo bachiäkap wu kø ákwáy ye bøkwak bøse, mbønyunø yi achi nyánjá, abhíkí bhøŋ bøkwéné, abhíkí bhøŋ bakwap, achí kækúrø ne bø bøbø, ne achí ndø nøbhøré kënókø amfay. ²⁷ Nti apu ane yi ábhønjø bøchyø akap yëntikø nywøp mbø yëntikø mündøgo bachiäkap ane mbi. Yëntikø mmu wap ḫyambi nyaka anchyø akap čti εbhøi bøbø, kø andøk ye ambi bøkø nø čti bøbø bo bachak. Yesu achyø akap ndøŋ amøt ndak ámáy, mpok yi achyø mmøet bø mango ndu ekotákati. ²⁸ ᘙbhø Moses ékø nyaka bo abhøn bøkwéné bøchí ne bhø mámbák bø bagho bachiäkap, kø Mandem anyu nku akø Móywi mmu ákwáy ndø yëntikø mbi mpoknkøm ámbák mündøgo bachiäkap.

8

Yesu kø achi mündøgo bachiäkap ane Nku Nkø

¹ Mbøŋ ntí-ndak ane sérøm chi bø sebhøŋ enyø mündøgo bachiäkap ane áchókø ndø nøbhøré kënókø ne Mandem mmu ábhønjø bøtaŋ menkem

awu amfay. ² Mündgo bachiäkap wu ákù bëtik ebhi amem etem ene echí nyáñá, ené mbøj Mandem Acha áté, kebhak chi nkwañwan. ³ Báfyè yëntiki mündgo bachiäkap chi be anchye nökó akap ne akabhénya ntá Mandem. Ndu echí nö, nchiakap ywesé nkwa abhøj bëbhøj enyin ene yi áchyé ntá Mandem mbø akap. ⁴ Mbø yi achi chi fá amik, mbø apú bhak nchiakap wáwák, tëndu bachiäkap bachak bachí fá amik abhen báchyè akap bëkojo enyú ene ebhé Moses érèm. ⁵ Bëtik ebhap bëchi mbø ndikandi ane ákù séndinjí mbøj enyin ene éfakari amem etem ene amfay. Sériñi be echí nö mbønyuné mpok Moses ábhøj nyaka bëte etem akap, Mandem aghati yi be, “Óbhøj begħo be jte etem eyø mbø enyu ntónjó wø amfay njie.” ⁶ Ke néne, bëtik ebhen Kristo bëchá ebhen bachiäkap abhen Nku Nsí, nkúbhé mbø enyú nku ane ákú Yesu ate nentí Mandem ne bho áchá ane nsí, mbønyuné akø ne nku ane árí áchá. ⁷ Mbø nku nsí yo ákway nyaka bëkwak bo mambak chak besí Mandem, mbø ntí apu bëbhøj nku achák. ⁸ Ke Mandem Acha aghħ nyaka be békwené bëchí ne bōbhi. Eti yo, arèm be, “Mpok átwò ane nchí nyu nku achák ne bo Israel, ne bō Júda nkwa. ⁹ Nku ane apú bhak mbø ane nsí nyaka nyu ne bachimbí bhap mpok nsoré bhó ne awó wa mféré etok Ijip. Bábħikí røj nyaka ambi békø menyinj ebhen nku nsí áyan bø mankø. Elká Acha arèm be, ‘Ndu échí nö, mbikí pere bhøj mpok ne bhø. Mme Mandem Acha kε nchí rem.’ ¹⁰ Né chi nku ane mënyú chøj ne bo Israel ndü manywøp ane átwò. Mme Acha nchí rem be chøj mfyé bëbhé ebha bø antí, nsinj bhø amem batí yap. Chøj mbak

Mandem awap, ne bo mámbak bōbha. **11** Yé mmu apu bhəŋ̊ chəŋ̊ betəŋ̊ ntí, ne yé chi ntí manə bε, ‘Dinjí Mandem’, mbənyune bo mankəm báriŋ̊i chəŋ̊ mε, bəbhə aməet ndéndemē bho begħaka aməet maném bho. **12** Ne chəŋ̊ ngó bħo ntínso, mfónjorí bəbú bħap nkəpere tik bhó wawak.” **13** Nərem ane Mandem árem ēti Nku Nkə ătəŋ̊ bε ane mbí abhíkí pere bhəŋ̊ betaq ne enyij ene énáñjá éfəeré mpok, yo kəpere bhəŋ̊ betaq, énememem.

9

Enyū báchyè nyaka Mandem Kenókó amem Etém

1 Nku mbí ane Mandem ányú ne bo Israël abħəŋ̊ nyaka bəbhé εbhən bétəŋ̊ enyū bo babħəŋ̊o bəchye Mandem kənókó, ne etém εbhak fá amik ené bō báchyè yi kənókó aré. **2** Etém eyə ēbháŋ̊ bəbəkət bapay. Ane mbí abhak Nəbhəet Bədier. Aré ke enyij ene εpəkó bərónjó mkpak echī nyaka, ne bret Mandem. * **3** Ndən akóré nyaka mókət ane mbí ne ane ansem. Bábhìŋ̊i nyaka mókət wu bε Nəbhəet ane achi Nyánjá Achá. **4** Efémé akap ene bághákó ne pú εbhak amem mókət wu. Amfay efémé eyə ke básəŋ̊ nyaka enyijí eriep ene bábhìŋ̊i bε ínsens. Ekbħé Nku ēbhak nkwo amem. Bákuti yo enkəm ne pú. Móte ane mána achi amem abhak amem ekbħé yo. Ntém Arən enen nétemé beyé nébhák nkwo amem. Bégbáká batay apay ane Mandem ásínjí nyaka bəbhé are ke áchyə ntá Moses bəbhak nkwo amem ekbəp eyə. **5** Befónjó bəpay εbhən bághákó mbo bəángel bəbhak amfay ekbħe

---

* **9:2** Esé bərónjó mkpak: enyij bəte bərəŋ̊o mkpak arε.

yø. Bebhap ebhap ményábhæ amfay nebhæt ane Mandem áfonjori nyaka bëbá bho are. Ke sépú kway berem yëntiki enyiñ eti ményiñ ebhen néne.

⁶ Mánanjá nökó bebhære yëntiki enyiñ ndü ayi nebhæt, bachiäkap báre røn ndü móket ane mbi, mpok ne mpok, ndü békë ebhap bëtik. ⁷ Ke mëngeo bachiäkap aywïnti ke áchwè amem móket ane achi Nyánjá Acha ndøn amot ndü mmíé. Ne abhøn nyaka bëchwe aré chi ne manoj amen yi áchyé eti bëbá bhi ne bëbá ebhen bo báká kerinji be chi bëbá. ⁸ Efónjó Bedyere ásòt ményiñ ebhen bëtøn bësø be mpoknkem ane móket ane mbi abhæt téé, mbi bëchwe are apu bhak. ⁹ Ene chí eriñ ené étøn bħesø ndü mkpáká mmik ane echøn be akap ne akabhénya ane báhyé Mandem apu kway békë ntí mmu nénkwáy ndü yëntiki mbi besí Mandem. ¹⁰ Besí ményiñ ebħo menkem býiñji chi ményiñ ményiø ne ebhen ményu, ne ményu ményiñ béchák ebhen bo básòt mánso mmuet be báke bħoñ bawap besí Mandem. Ményiñ ebħo býiñji chi bëbhé eti mmuet ne mémay mpok Mandem átwø ne enyu ekø.

¹¹ Kristo atwó mbø mëngeo bachiäkap ane áká berítí ményiñ ebhen bétwø mémfákári. Achwe amem ekeré Mandem ene ékwáy ndü yëntiki mbi écha ebhen béchí nyaka fá amik. Puyé bo ke bátē yø, ne épú ndü mpáy ményiñ ebhen fá amik. ¹² Achwe ndü móket ane achi Nyánjá Achá ndøn amot, ndak ámáy. Puyé chi ne manoj mmén ne amen bɔmpøn kë yí achwe aré ne mø. Manøn mi yimbøn kë yí áchyé, ne ndü áká nø aku bħesø afere ndü kesemé bëbá mpoknkem. ¹³ Ndü mpok ane

áfaéré ansəm, básət nyaka chi manoŋ mmén nε amen nném mpəŋ ne batwəp amen móngš mpəŋ anε básónjó, mámyakati amuet mmu anε apú pérpér besí Mandəm, be ambak ye pérpér. ¹⁴ Mbák manoŋ nnya ākway nyaka békə mmu ambak pérpér, ná ne manoŋ Kristo, yi mmu achye mmuet anε yényin ébhikí nyóp ntá Mandəm mbə akap ndǔ bətaŋ Efónjó mmu achi mpoknkem? Manoŋ ami abhəj bébhón bəyə bətaŋ ndu békə be batı yese ambak pérpér, ne bέ séképerə kə menyin ebhen bétwə bhəse ne newú. Akú ná bέ séndábhə tok chi Mandəm mmu achi nepém.

¹⁵ Nechye anε yi áchyé mmuet mbə akap enyu eyo ke ákú yi ate nənti Mandəm ne nkwa ndǔ Nku Nkə ndu békə be bo abhən Mandəm abhini, mámbón berítí menyin ebhen yi afyé barięp bəchye bhə, təndu newú néféré bho ndǔ bəbú ebhen Nku Nsi. ¹⁶ Ekáti newú-bésu echı mbə nku. Mbák sékə enyiŋ εne mmu ásínjí arem enyu bábhónjó bəkore newú εni, bápu kway bəkoŋo yo kpate émbak kpoŋorɔŋ be yi ánánj ágú. ¹⁷ Ekáti newú mmu ébhəj bətaŋ chi mpok yi ánánj ágú, təndu épú bhəj bətaŋ mpoknkem anε mmu anε ásínjí ekáti yo achi nepém. Echi mbə nku. ¹⁸ Eti yo kέ manoŋ ábhónj nyaka berəŋ amik ndu békə be esí nku embəŋ bətaŋ. ¹⁹ Mpok Moses ánánjá ághátí bho bəbhé Mandəm mənkem, asət ntábhénək hysəp, anep babyək mmén amen achi chu are. Asət manoŋ mómpəŋ ne amen mmén, achəpti ne manyiɛp. Asət ye ntábhénək hysəp wu, atap amem manoŋ mə, amyakati ndǔ ekáti bəbhé ne amuet bo mankem. ²⁰ Ndu ákə nə, are rem be, “Manoŋ amen ákem

nku ane Mandem anyu ne bhe ne äghati bhe be mämbäré yo.” ²¹ Enyu émot ke Moses amyakati nyaka manoj ndü etem ne ndü menyinj menkem ebhen bäsöt nyaka bëchye Mandem kénókó ne bhø. ²² Dijní ká be békónjó bëbhé Moses, babhøj nyaka besot manoj ndu békø bøyå menyinj mémbak pépér. Mbák manoj abhíkí røj amik, bápú foñori bëbú bho.

Kristo achye mmuet mbø akap ndu bëpókø bëbú bho

²³ Eti eyo ke bábhónjó nyaka békø menyinj ebhen bëchi fá amik ebhen bëchí ndikandi menyinjí mbøj ebhen bëchi amfay be mémbák pépér enyu eyo. Ke ndu békø menyinjí mfay mémbák pépér bábhøj nyaka besot chi manoj amen acha manøj nnya. ²⁴ Kristo abhíkí røj ndü ekeré Mandem ene bághókó ne amo, ene échí ndíkándi ekerákap ene mbøj awu amfay. Achwe chi amem mbøj etem ene amfay ne achí are néne besí Mandem, eti yesse. ²⁵ Ne abhíkí røj amfay ndu bëchye mmuet mbø akap ndøj ne ndøj mbø enyü münko bachiäkap áchwe nyaka ndü móket ane achi Nyánjá Acha yëntiki mmíé ne manoj amen apu ami. ²⁶ Sayri sayri, mbø yi ärøj nyaka amfay ndøj ne ndøj ndu bëchye akap, mbá yi abhøj bëbhøj esøñøri te ndü ngwenti mmík. Ke abhésí ndøj amøt ndak ámáy ndü ngwenti mpok achye mmuet mbø akap ane ápókø bëbú bo. ²⁷ Ne nkúbhé mbø enyü Mandem árémé be mmu abhøj bégu ndøj amøt, ne ánáj ángú, andøbhø noj chi manyé, ²⁸ enyu eyo ke echi ye be Kristo achye nepém eni mbø akap ndøj amøt ndu bëpókø bëbú bo mankem, ne chøj ampet

antwó, puyé ndu bəfere bəbá, ke ndu bəpemé bo abhen bachi ne amík ambi mánòn yi.

10

¹ Béyíñi bəbhé Moses, bəchi mbə ndíkándi berítí menyinj ebhen bəbhənjə bétwə, puyé mbənj menyinj ebhə. Enyu esí ene érèm be mánchyé nökó akap ndən ne ndən yéntiki mmíé épú kway nyaka bəku bo abhen bátwə ntá Mandəm ndu bəchyé yi kənókó mánkwáy besí bhi ndü yéntiki mbi wáwák. ² Mbə akap wu ákù bo mambak pépér bəsí Mandəm mbə bábhæt bəchyé wu? Mbə bat̄i bho ápú pere tan bə eti bəbá bhap. ³ Ke akap ane báchye yéntiki mmíé, áchí nyaka chi enyiñ ene ékù bo mántik bəbá bhap. ⁴ Echí enyu eyə mbənyuné manonj mpənj ne manonj mmén ápú kway bəfere mmu bəbá anti wáwák.

⁵ Eti yo ke echí be mpok Kristo ábhónjó nyaka bétwə fá amík, arem ntá Mandəm be,

“Jbhíkí pere yañ be bo mánchyé akabhénya ne menyü akap áchák. Ke əghókó chí mmæt nkwañ

əchyé me bé nchyé wə akap ne yo.

⁶ Akabhé nya bəsənj bəchyé wə ápú chye wə manják. Yé chí akap ane bo báchye be ampəko bəbá ebhap apu chye wə manják.”

⁷ Ndəm ye be, “Eta Mandəm, ghó mé ne.

Ntwə bəku enyiñ ene wə óyàñ menká nkúbhé mbə enyü

basinji eti ya aməm ekáti eyε.”

⁸ Kristo arem be,

“Opú yañ, mánchyé wə akabhénya ne akabhé mbwət,

ne yě chi enyǖ akap achak,
ne akabhénya ene básəŋ ango
ne ɔpú bhəŋ maŋák
ne akap čti bəbú.

Báhyè akap ané bəkoŋo bəbhé Moses.
Arem nə yěndu bo báhyè nyaka akap
chi bəkoŋo bəbhé Moses.”

⁹ Kristo áré̄m nókó nə, apet arem bε, “Eta Mandə̄m, ghó mé né. Ntwə békə enyiŋ ene óyāŋ mənkə.” Kristo átəŋ ndū nərem ane yi áré̄mē nə bε Mandə̄m aféré esí akap, afyé ane akə. ¹⁰ Ne čti Yesu Kristo áká enyiŋ ene Mandə̄m áyāŋ nyaka bε yi ankə, achyε mməet yi mbə̄ akap ndəŋ amət ndak amay, séróp chi pépēp besí Mandə̄m.

¹¹ Ndū nku nsí, yěntiki nchiakap áte nyaka ndū bətik, ndū nebhəet ane báhyè akap aré yěntiki nywəp, ndu bέhyε nkúbhé akap ane apu kway bəpəkə bəbú bho wáwák. ¹² Ke Kristo achyε mməet yi mbə̄ akap čti bəbú bho ndəŋ amət nə akap wu ákwáy ndū mpoknəm. Akó ye amfay achəkə aməm mákət ane achi Nyáŋá, εbhé awónəm Mandə̄m. ¹³ Aré, ānoŋ Mandə̄m ankə bōmpap abhi mámbák mbə̄ enjək ene yi ányaŋa bəkak are. ¹⁴ Nó ke εchi bε Kristo asət akap amət akə bo abhen Mandə̄m áká mambák abhi mánkwáy ndū yěntiki mbi besí Mandə̄m mpoknəm.

¹⁵ Ne Efónjó Bədyere nkəwə átē ntisiε bε menyin εbhən bəchi tətəp. Ayámbi arem bε, ¹⁶ Mandə̄m Acha arem bε, “Né chi nku nkə ane mbónjá menyu nə bōbha mpok ane manywəp ayə áfəéré. Chəŋ mfye bəbhé bha aməm batı yap, nsiŋ bho aməm nkaysi yap.” ¹⁷ Apet arem bε, “Mpú pere tik chəŋ bəbú

εbhap nε bεbεptí mεnyiŋ εbhεn bø bákù wáwák!”
18 Mánaŋ mámfónjórí bεbá bho, ntí apu pεrε bhak
 anε bø báchyε akap.

Séndók kεkwöt ne Mandem

19 Bǒma, tεndu manoŋ Yesu árónjó amik εti yesε, sékway ye berem bε sébhøŋ ngāŋgaŋ bεchwe ndü nebhøét anε achi Nyáŋjá. **20** Yesu ánánjá anεne εkat, achye bhεsε mbí akε anε nepém bε sénkwáy bεføet aré sεndøk te amεm. εkat εne yi ánéné chi mmøet yi anε yi áchyé, ndu ágú εti yesε. **21** Ne tεndu sébhøŋjá Nném Nchiakap nε yi ke ákémé εkeré Mandem, **22** sεndók kεkwöt ne Mandem ne batí anε tεtεp nε sénšíkí ntí εnyu εne sεpu pεrε makati yεnyiŋ. Sénkʉ nø mbønyunε Yesu anán amyakati manoŋ ami ndü batí yesε nε áchí pεpεp, nε yø ápú pεrε taŋ bhεsε ndü yεnyiŋ. Asó mmøet εyesε nkwo nε manyiep amen abhíkí bhøŋ bakwap. **23** Sénkém sayri nebhakánti εnen sébhøŋjó ndü mεnyiŋ εbhεn bεtwø ambi εbhεn sérèm bε sebhaka ntí aré. Séké makati mbønyunε Mandem mmu afyé bariep bεchye bhεsε mεnyiŋ εbhø ábhøre bariep ami. **24** Sémfyé ntí bεghø εnyu sékway mεnyíkisi batí anε batí bønkwo εnyu εne bákway bεbhøŋ εkøŋ nε bho nε mánkʉ nøkø berítí mεnyiŋ. **25** Séké fere ntí ndu bεchεm nε batí mbø εnyu mbøk bo bábhøŋjó εpiŋ bεkʉ. εnyiŋ sébhøŋjó bεkʉ chi bε sémfyé nøkø batí ntí, sayri sayri, néne, nεne nywøp εnen Yesu átwø nechi kεkwöt.

26 Mbák sénchók batú, sénđók ambi bεkʉ bεbá, εnε sénáŋ séríŋjí tεtεp anε Mandem, sénđíŋjí bε yε akap achak apu anε ákway bεkʉti bεbá εbhεsε. **27** Mmu anε ákʉ nø, abhíkí pεrε bhøŋ yεnyiŋ εchak

ενε yi ánoŋ, εbhiki fuet chi menoŋ ne bεcháy manyé ane átwò ambi ne ngó ané ádù gum gum gum ane ábhónjó mémen bōmpap Mandem. ²⁸ Yε agha ane abyak nyaka εbhé Moses ne bo bati apay, yε bati arat, mánte ntísiε be akh nə tetēp, báway yi kεbhøj ntínsø ne yi. ²⁹ Ná ne mmu ane abyak Mmø Mandem? Bákaysi be ntíki ntémsí ane ábébhé áchá ákwáy ne yi? Enyú mmu wu ásòt manoŋ nku ane ákú yi ambak pépér besí Mandem mbø εnyiŋ εne epú nyáŋá, ne árem εbábu eti Efónjó Bedyere mmu ákè beríndu Mandem mémbak ne bōbhi. ³⁰ Sériŋi mmu ane áréme be, “Me ke nchí Nkeme kembé.” Apet arem be, “Chøj Acha ántáŋ bōbhi.” ³¹ Békwen amó Mandem mmu achi nepém chi εnyiŋ εne mmu ábhónjó bέcháy.

³² Tík ka manywøp ane áfueéré ansem, mpok bákú amík ánéné bhe. Mpok yo, báté kpirí ndü bεyá bεsøŋjøri ndü mānù ne bho. ³³ Mpok achi nyaka ane básøkøti, manchyø nøkø bhe nεnyok besí bho. Mpok achak bäre té ansem bō abhen báchyø bho εsøŋjøri εnyu yo. ³⁴ Bábhøj nyaka ntínsø ne bōkenøj. Ne mpok báføjø mεnyiŋ εbhøka, báka ne maŋák be manku no, ndü bäríŋjí be bábhøj mεnyiŋ εbhøn bεcha εbhø, ne be bø bέbhak mpoknkem.

³⁵ Báké rø yε nεsíkí ntí εneka. Nétwø ne bεyá nsáy. ³⁶ Bábhøj yε bεte kpirí be mānkwáy bεkonjø nkaysi Mandem, māmbøj mεnyiŋ εbhøn yí afyé bariεp bεchyø be. ³⁷ Mandem arem be, “Mandú mpok, mmu ane ábhónjó bétwø, átwø, ne apú chøŋti mpok. ³⁸ Ke mmø wa ane achi chak ábhak chøj nepém ndu ábhónjó nεka ne me. Ke mbák ánjá mmøet ansem, mpú bhoŋ maŋák ne yi. ³⁹ Ke mbák chi bεse,

sépú bo abhen báyà mmuet ansem mangu manem. Séchí chí bo abhen sébhój neka ne Mandem, ne yi ápeme bhese.”

11

Bō abhen babhoj neka ne Mandem

¹ Bebhój neka ne Mandem chi yi? Chí neka ane mmu ákà be enyiñ ene yi abhaka ntí be chøj ambónj ébhój békakári, ne ménóko ne ntí nenkem be menyij ebhen mmu apú ghó ne amík bëchi tetep. ² Neka enen bo abhen te nyaka ke néká nyaka Mandem arem be bø bákø sayri.

³ Neka ke néká sérinjí be Mandem asot chi eyoñónyu eyi ke ághoko mmik. Eyø étøj be menyij ebhen séghò ne amík bëfù chi ndú menyij ebhen mmu apu kway beghø ne amík.

⁴ Neka Abel ke néká yi achye nyaka Mandem akap ané ákwáy achá ane Ken. Nesot ane Mandem ásóré akap Abel atøj be aká be Abel achi chak besí bhi. Yëndu Abel ágú, neka eni néká abhuet berem kepí ntá yese té echøj.

⁵ Neka enen Enök ke néká Mandem asore yi amfay ené yi abhiki ghó newú. Ekü yë mmu keghó yi ndu Mandem anañ asore nyaka yi. Ke Mandem ápéré sot Enök, ánáñ atøj nyaka be abhøj mañák ne yi. ⁶ Bäghø ye be mbák mmu abhíkí bhøj neka ne Mandem, épú kway befakari be Mandem ambøj mañák ne yi. Yë agha ane árøj kekwøt ne Mandem abhøj ménóko be Mandem achi, ne be áchyè ákap yëntiki mmu ane áyáñ yi ne ntí eni nenkem.

⁷ Neka Nóa ke néká be, mpok Mandem ásémtí yi eti menyij ebhen yë mmu abhiki re ghó nyaka ne

amík, anoko, aghoko εrəm áchví, achwe aməm nə εfo εyi εnkəm, Mandəm apəmə bhə. Nekə Nóa akə nə εghori ékwén amət bő mmik nə. Mandəm asət bə Nóa achi chak ndu abhən̄ nyaka neka.

8 Neka Abraham ke néká yi áká εnyiŋ εnε Mandəm aghati yi. Mpok Mandəm ábhín̄ yi bē ámfá, ándák nəbhət anε Mandəm afyé bariεp bəchye yi, arə etək εyi, are kə andək nəkə, kerinj̄i atú ané yi árɔŋ̄. **9** Neka εni ke néká yi achəkə atú anε Mandəm afyé bariεp bəchye yi. Abhak aré, achəkə ndu bétém mbə bə achi chi kənkə. Enyumət, móywi Aisek, nə εbháré móywi Jekóp, bo Mandəm afyé nyaka bariεp bəchye bhə mmik yə nkwo, báchókə ndu bétém nə yi Abraham. **10** Abraham achákó nyáká ndu bétém mbənyunε abháká nyaka nt̄i ndū etək εnε ébhak mpokn̄kəm εnε Mandəm ábhón̄ nkaysi εnyu εbhən̄ bəbhak, yimbən̄ ate yə.

11 Neka εnen Sará ngəré Abraham ke néká yi ákway nyaka bérpəkə məniε, yəndu mamiε yi ánáŋ̄ acha nyaka ané ngəré anε akway bérpəkə məniε. εbhak εnyu yə mbənyunε anókó nyaka bə Mandəm achi Mmū tətəp, nə ábhərε bariεp ami. **12** Mpok yə, Abraham anáŋ̄ akək nyaka tontó, εnyu εnε yi apu pərε kway bəbhən̄ bə. Yə nə, bəbhárébhə bhi báyá kpát mbə mambé mfay nə mbə šsiép εnε εchi angəkən̄yén εnyu εnε yě mmu apu kway bəpay bhə.

13 Böbhən̄ mankəm babhən̄ nyaka neka nə Mandəm te ndiεrε newú. Ne yě mmu wap abhíkí bhən̄ nyaka menyiŋ̄ εbhən̄ Mandəm afyé bariεp bəchye bhə. Bágh̄ò nyaka bhə ghə te nekə nəsiε, bábhən̄ bəyá manják mánđəmə nəkə bə báchi chi mankə abhən̄ báfūerε fət fá amík. **14** Ne bo abhən̄

bárèm εnyu εyo bátòŋ kpoŋoroŋ bé báyàŋ etók εnε bo bábhìŋi bε εyap. ¹⁵ Mbó etók εnε bo báfú are kék bákàysi, mbá báyàŋ nyaka mbi bεpεtnsem aré. ¹⁶ Báyàŋ nyaka chi etók εnε érí échá, nō chi εnε echí amfay. Etí yo kék ntíánwóp apu ne Mandem be bo bábhìŋi yi be Mandem awap. Séríŋi nō mbonyunε Mandem aghókó etók abhure ntá yap.

¹⁷ Neka Abraham ke nékú be mpok Mandem áchyé yi nεmo ndu aghati yi be ándók ánchyé móywi Aisek mbó akap, Abraham mmu Mandem afyé yi bariεp, aka bεchye njaŋa móywi mbó akap. ¹⁸ Aka bεkú nō yéndu Aisek ére kék Mandem afyé nyaka Abraham bariεp etí yi be,

“Aisek ke achi mmó ane áku chøŋ ómbøŋ bεyá bεbhárébhø.”

¹⁹ Abraham anoko bέ ye Aisek agü gu, Mandem ákwæy bεkú bawú mampεtnsem ndú nεpém. Sékway ye bεrem be Aisek achí nyaka chi mbó mmu ane ánáŋ ágú ke Mandem akú yi afú ndú newú, apεtnsem ntá etayi.

²⁰ Neka Aisek ke nékú yi áyéré nyaka bōbhi Jekóp ne Isau, aghati bhø etí áfók ane átwø ansεm.

²¹ Nε neka εnen Jekóp ne Mandem ke nékú yi áyéré bōmóywi Joséf batí apay mpok yi arəbhε kεkwøt begu, aghakø mmuet ndú ntεm εni, achye Mandem kεnókó.

²² Neka εnen Joséf ne Mandem kék nékú bέ mpok yi arəbhε chi bέgu, arem etí nefú ane bo Israεl bábhónjó nyaka bεfu etók Ijip, ne aghati bhø be mpok bo báfù, mánsøt bεghεp εbhi mandøk ne bhø.

²³ Neka εnen chi ne nno Moses ke nékú bábhésé yi anywóp ndú bataŋ arat mpok bábhé yi, bέ báké

way yi. Bákʉ no ndū bághó bε Moses ari acha, bə kəchay bəkwən εbhé Mfə Ijip.

24 Neka Moses ne Mandem ke nékú bε mpok yi ágó aghaka εsakámu akε ka bo mámbíñi yi bε mm̄d mőmfə Ijip ane ngoré. **25** Arəm bε echi sayri bəbhəñj əsəñjəri ne bo Mandem echa ményie nəpém εnen bəbhəñj ndu mámbíñi mpok. **26** Aghə nyaka bε éri mámbyak yi ḫti Mpəmə Mandem afyé nyaka bariep bε ḫtò echa yi bəbhəñj kəném etək Ijip. Εbhak εnyu εyo mbənyunε yi ḫnòŋ nyaka chi akap ane átwə ambi.

27 Neka Moses ne Mandem ke nékú yi arə etək Ijip kəcháy bəbənti Mfə Ijip. Aképnti, arək mbə bε yi ḫaghə nyaka Mandem mm̄d bo bápú għo ne amik. **28** Neka Moses ne Mandem kε nékú yi ághátí bo Israel bε mámbárε Epă Nekinji. Arəm bε bə mámyákati manoŋ mómen amfay ndū bəchíkí mfay εbhən babħnywəp ayap, bε ángel Mandem ane ábhónjó nyaka bəway yéntiki mőmbi bo Ijip, ánán ángáká ndū eket εnē mmu Israel, ankinji, ketək yέ mmó wap.

29 Neka ke nékú bo Israel bákó bápé manyu ane bábhijji bε Manyu Chu mpok ákóré mbiñ εpay, érəp mbə bε bákò chi ndū mmik ane nnyén nəpú fuet are. Ke mpok bo Ijip mámó bəkʉ εnyumət, nnyén nəgbókó nəpókə bhə mankəm.

30 Neka εnēn bo Israel ne Mandem ke nékú bákó bághábhérí etək Jeríko ndū manywəp tāndrámət, nkok ané ákábhé etək, ámóko akwən. **31** Neka εnēn ngoré-neko ane aka nnyén bε Ráhab ke nékú yi ásóré nyaka bō abħen báróňó ndu bəghokoti kəpi abħesé

amem eket eyi, yi kiegú mpok amot ne bo abhen bapú ghok nyaka Mandem.

³² Mbák ndok ambi bérém éti bo abhen bábhóñjó nyaka neka ne Mandem, ne menyin ebhen bo báká, nchí rem ngaka fá? Mpok apu berem éti Gidiön, ne Bárak, ne Samsin, ne Jéfta, ne Debhít, ne Samuel ne baremé kepinti mankem bachak mankem nkwo.

³³ Neka enen bō bho bábhóñjó nyaka ne Mandem ke néká mbok ayap mánú ne betok bechak básot awónem. Báchák bákém etok enyu ene echichak, ne bábhóñj menyinj ebhen Mandem afyé nyaka bariep bechye bho. Neka enén abhénéfú néká manyú ané nkú áchók. ³⁴ Mbok yap mánéme ngó ane ádù gum gum gum, wu késəñ bhó. Mbok yap bábáe bō abhen báyàñ nyaka beway bhó ne akparenja. Yéndu bábhíkí bhóñ nyaka betaj, betaj békó bo amuet. Mbok bábhák betantí batemé nenu abhen mánú básot awónem amfay nkwo batemé nenu abhen betok bechak, ne báká nkwo wu bábhé. ³⁵ Neka néká mbok baghóré bághó ndú bōbhap abhen bágú bápérensem ndú nepém.

Bádén mbok kpát bágú, yé no, bo keka békére ntí ne Mandem be mamferé bhó amó. Báká be éri tontó be bo mángú békére Mandem ankú bo mampetnsem ndú nepém enen néri necha. ³⁶ Bo básokáti mbok yap, ne bádákáti nsem eyap ne békpa. Báfyé báchák ngem amó ne mamese bhó amem békérékenoñ. ³⁷ Bátémti mbok ne batay baway, bákpót abhénéfú mbiñ epay ne nsó. Bawáy báchák ne bo akparenja. Mbok yap báré ko ne nkwo bhémén amuet mbo eyap nden, ne babhak ndu kechep. Bo báré chye bhó nenyok ne besəñori

mənyu nə mənyu. ³⁸ Báróbhə bónóbón aməm əbhı nə ndü mmík njie, mámbəse nəkə aməm bəbasəm nə aməm babbok. Mmíkí nə abhíkí kway nyaka nəbhuet ane bərití bo mbə bhə bábhak are.

³⁹ Eti neka enap, Mandəm arəm bə bəbhə mankəm báká sayri. Yě nə, yě mmu wap amət ake bhón mənyinj əbhən Mandəm afyé bariep bəchye bhə. ⁴⁰ Mandəm abhən nyaka mənyinj əbhən bérí bəchá anti ntá yap, nə bə bəchi ntá yəse nkwo. Nə bəchi bə besé nə bhə səchəm nəbhuet amət ke besé mankəm sénkwáy ndü yəntikí mbi besí Mandəm.

12

Mandəm ănyurə besé mbənyunə achi Etayesə

¹ Mbák chí besé, bəyə batísie bakap bhəse. Ndu bəchi nə, séndó ye yəntikí enyiñ ene énwəp bhəse, nə bəbá əbhən bégwət besé, sénjet ntiet ane səbhónjó békjet nə ekíkí. ² Ndu séjét, séntép amík aməet Yesu. Yí ke ánéné mbi bə səmbəj nəka nə yi. Nə yíre kə neka enesé néjwi pəot mbə enyu nəbhənjo bəbhak. Aká nyaka begu ndü ekotákátí, abyák ntíánwəp ane achi ndu enyú newú enə, mbənyunə aríñí nyaka bə maňák achi ambi amen Mandəm abháré ntá yi. Néne, achí əbhe awónem Mandəm ndu enəkó kəfə eyi.

³ Kaysí ka Yesu mmu bə bəbá báre kə yi bəbéptí mənyinj, yě nə ate kpirí ndü mənyinj əbhə mənkəm, bə batı áké ném be aməm, mǎmfərə amə. ⁴ Ndú nenu enen mǎnù nə bəbá, yě mmu ywəka abhíkí re chye ntí eti nenu enə. ⁵ Bágħókóntik eyəj enə Mandəm ághátí bhe mbə bəbhə ndu bəfyə bhe ntí? Arəm nyaka bə

“Mówa, óké sot mbo εráká ndak,
nenyure ane Acha ányùre wɔ,
ne óké rɔ ntí néném wɔ amem,
mpok yi áchyè wɔ ntémsí.

⁶ Díñí be Acha ányure mmu ane yi akəŋɔ,
ne átəmsi yéntiki mmu ane yi ásóré be móywi.”

⁷ Kép yé ka ntí ndú εsəŋɔri εne bághò. Chi mbi
ane Mandem ányùre bhe. Eyɔ étəŋ be Mandem
asot be mbo bɔbhì. Ntikì mmó εtayi apu nyure
yi mbák ákà εbéptí εnyiŋ? ⁸ Mbák Mandem
apu nyure bhe mpok ane báká εbéptí εnyiŋ mbo
εnyü yi ákà ne bɔbhì mankem, nɔ bápú bɔbhì
tetepe. Nɔ nɔ báchi chi mbo bɔ-εnəŋ. ⁹ Ne ndu
bérəŋ ambi, mpok bɔtáyesε abhen fá amík báchyè
bhεsε ntémsi ndú bεkwéné εbhεn sékà, séchyè bhɔ
kεnókó, ná ne Etayesε ane amfay? Sébhəŋ bεchye yi
mmu ábhóŋjó bεfónjó εbhεsε kεnókó εncha, ne chəŋ
sémbəŋ nεpém.

¹⁰ Bɔtayesε mányùre nyaka bhεsε ndu mómbiŋi
mpok mbo εnyü bó bághó be éri ntá yεsε. Mbák
chi Mandem, nenyure ane yi ányùre bεsε achi ndu
békà bhεsε bεrì mbənyunε εyɔ ékwak bhεsε sεmbak
nyánjá mbo yímboŋ. ¹¹ Yéntiki mpok ane mányùre
mmu ébhak ntá yi mbo εnyiŋ εne εbhikì ri, puyɛ
mbo εne εri. Ke ansem mpok, bo abhen bághókó
εnyiŋ ekɔ mpok ane mányùre bhɔ, bákà mεnyiŋ
εbhεn bεchi chak bεsí Mandem, ne kpák ábhak
amem batí yap.

Enyü bakojø Yesu babhøŋø bεbhak

¹² Téndu báriŋi εnyu εyɔ, ká ka amɔ ywεka ane
áwèt ántáŋ ndu békà bεtik. Té ka sεnε bε békak
εbhεka béké pεrε wεt gbagbágbak. ¹³ Ko nókó ká

ndū babhi anε achi chak. Bo abhen bækak εbhap bébhíkí sene amik mánkónjó babhi yó, ne choŋ maŋɔk ayap anε ábhíkí taŋ, ántaŋ.

14 Yéntíkí mmu ywεka ánú bεbhak kpák ne bo mankem, anu bεbhak nyánjá bεsí Mandem, mbənyunε mmu anε apu nyánjá apú kway bεgho Acha. **15** K₮ ká yéntíkí εnyiŋ be yε mmu áké rɔ beríndu Mandem mεmfet yi. K₮ ka yéntíkí εnyiŋ be yε mmu áké nεn mbo kέngó-bεchi. Mεnyú bo bhø bátwø ne esənjøri mánchøŋti bapém bεyø bho. **16** K₮ ka yéntíkí εnyiŋ be yε mmu ywεka ake chwe ndū barak εpúsí ne be yε mmu áké bhák anε apu bhøn mpok ne Mandem, mbo Isau mmu átí kesénsi εki ntá manø anε mónkwen ēti nchaŋ nεnyié amøt. **17** Bābhøj berinjí be mpok anε yi ánáŋ áké nø, are yanø be εtayap ánjét yi mmu achi nsensi, ke εtayap anisi mbənyunε ábhíkí bhøn nyaka mbi bεyibhiri εnyiŋ εne yi áku yéndu mówu áyøŋ nyaka áføk ne babhøse amik.

18 Tík ka nεbhøet anε báté are ndu berøj kεkwøt ne Mandem. Bābhíkí te chi ndu nεbhøet anε mmu ákway betøk ne awø mbo εnyú bo Israel báté nyaka aneré-njíe Sináy, mángó nøkø ndū ngó ádù amfay njíe gum gum gum, bághó ejuri εne égiri pyøø ndu échwé, mbaŋ kεpere għo, ne mbúép atanjataŋ ánú nøkø. **19** Ne bághók εtanjtí εyønjó mm̥ba, ne bághók εyønjó Mandem nkwo. Becháy békem bø, bábhø menikmøet be Mandem andø berem kεpi ne bhø, **20** mbənyunε εnyiŋ εne yi ághátí bhø chi εnyiŋ εne εcha bεtan εbhap. Aghàti nyaka bhø be
“Mbák mmu antøk njíe-nε,
temtí ká yi ne batay mǎngwáy,

yé chi nnya, t̄emtí ká wáy
mbák atók njie ne.”

21 Enyiñ ene b̄o bághó ébhak enyiñ béchay tontó,
kpát Moses yimbój arém be,
“Mmuet áwet me gbagbághak ne b̄echáy.”

22 Ke mbák chí bhe, bátwò kekwət ne njie Síon ne
yo chi etók Mandem mmu achi nepém. Etók eyo chi
Yerúsalém ane amfay. Ngémtay b̄oángel Mandem
báchí aré ndü epä mañák. **23** Bátwó ndü echemé
b̄ombi Mandem abhen yi ásíñi manyén ayap amem
ekáti eyi amfay. Bátwó ntá Mandem mmu átān
bho mankem. Bátwó báchem ne b̄efónjó bo abhen
bayambi bátwó. Chí b̄efónjó bo abhen bachi chak,
abhen Mandem ákù bákwáy ndü yéntiki mbi besí
bhi. **24** Bátwó ntá Yesu mmu áté nentí Mandem ne
bō mmik ke Mandem anyú nku nkó ne bho. Bátwó
ndü manoj Yesu amen yi amyakati be amuet. *

Manoj mi atéé ndu enyiñ ene érí echá ené manoj
Abel atee ndu ntí ywi. †

25 Sot ká mpok be báké byak mmü ane ághàti
bhe menyiñ ebhen. Bo Israél báchòk nyaka batú
ntá mmu ane áyèp bho batú fá amik. Mbák
bó bápu kway nyaka bébue be báké chwe ndü
esɔnjɔri, nɔ chɔñ entaŋ mboj encha be sémbue
mbák sébyàk mmu ane achi amfay, ne áyèp bhese
batú? **26** Ndu mpok eyo, Mandem árem nyaka
kepi, mmik anyikisi, ke néne afyé barięp be, “Chɔñ

* **12:24** Sékway berem be, Nebhōnet 4.10: “Manoj Yesu amen
yí ámyákati be amuet” mbonyune Yesu agü nyaka be Mandem
amfonjoribebá bhese, ke newú Abel nétwó nyaka chi ne ntémsí.

† **12:24** Abel ádī nyaka be mfay ankemé kembe: Ke manoj Yesu
ádī be mfay angó bhese ntínso.

nk  mm k anyikisi nd n achak gbogb gbok, n  puy  mm k y y , ke mf y nk w .”²⁷  y n  e n  b , “Nd n achak”  t n  bh se kpo jor n  b  ch n  Mand m amf re m ny n  eb hen b kw y m ny kisi, m ny n  menk m eb hen yi  gh k , b  eb hen b pu ny kisi m nd p.

²⁸ S nk k  y  Mand m mb nyun  ak  b  s mb k bo ab hen yi achi Mf  w p, n  kf s  e ki k p u ek n  mm  ak way m ny kisi. Ndu  ch i n , s n ch i  Mand m k n k  e ken k chy  yi ma j k, s n septi mm et bes  b hi, s mb n  b ch y  bes  b hi,²⁹ mb nyun  Mand m ay se ach  ng  an   s n  y nt k  eny n .

13

Many  amen ng w nti

¹ D k k  ambi b k n  bat  n  ek n  e n  bak n o Kristo.

² B k  n k  ka bo ab hen bat  bak n w n  b ch y  b h  es n j ri, t ndu be nk w  b kw y b bh n  es n j ri b h .³ Bo mank m b bh n  b k m n bh y n  k n k . Y nt k  ng r  ab h n  b bh k t t p n  nn m, yi k kw n  b rw p, nn m nk w  ab h n  b bh k eny um t, mb nyun  Mand m ap  r  b t n  mm  an  ak  ep s i n  nk w n  b rw p.

⁵ B k  ny s  ek n  n  nk p. Y nt k  mm  ab h n  b bh k ma j k n  eny n  e n  yi  bh n j  mb nyun  Mand m y imb n  ar m b ,

“Mpú kway bərə wə,
mpú kway bəfərə ntí nə wə.”

⁶ Ndu échí nə, sékwáy bərem nə ntí nənkəm bə,
“Mandəm Acha achi nkawak wa,
mpú chay yényiŋ,
mmu ākway bəkʉ mə yi?”

⁷ Kaysí ka bōbati bhəka, bó bho bághàti nyaka bhe Ḫyəŋ Mandəm. Kaysí ká bəri ebhen bēfú ndū nəpém ənap, māmbəŋ neka nə Mandəm mbə bhə. ⁸ Yesu Kristo achí ənyumət əyu, nə echəŋ, nə mpoknəkəm. ⁹ Mbək bho bátəŋ mənyiŋ ebhen bəchi bəkə nə kəkúrī. Báké rə yə mənyiŋ ebhen bó bátəŋ mémpókó bhe mǎngúré ebhi. Erí bə bərindu Mandəm ménkʉ batí yəse antaŋ, puyé chí bəbhé eti nənyié. Bebhé bhə bérpú kwak bo abhen bákòŋo bhə.

¹⁰ Sébhəŋj éfémé akap əne bachiäkap abhen bákʉ nyaka bətik aməm ətem bábhíkí bhəŋj ngānganj bəsət ənyiŋ are manyié.

¹¹ Mǔndo bachiäkap əsət nyaka manoŋ nnya anə báwáy ndu bəchyə akap anchwe aməm nəbhəet anə áchí nyáŋá anchyə akap bə Mandəm amfonjori bəbá bho. Ké mbák chi mbəŋ nnya əne báwáy, báfu nyaka ətək nə yə ke mánsəŋ. Bápú sóŋ yó aməm etək.

¹² Ənyu yə nkwa ke échí nyaka nə Yesu. Aghj nyaka əsəŋjori, agu chi nəfi, puyé aməm ətək. Akʉ nə bə manoŋ mi ankʉ bo mámbák nyáŋá.

¹³ Sémfú yəka aməm ətək səndək səntəməri yi nəfi, sémbəŋ ntíánwóp ané yi ábhóŋjó nyaka.

14 Séndók mbənyunε sebhikí bhəŋ̊ etək εnε εbhak mpoknkəm fá amik. Séyàŋ chi etək εnε εbhəŋ̊o bétwo.

15 Ndú nnyén Yesu, sénchíe nókó Mandem bakak mbə aywεsε akap. Akap wu chí nεrem ane sεrem nε manyu yesε be yi ke achi Acha.

16 Báké rɔ békə bεri, ne bεkwak bati ne mεnyiŋ̊ εbhən bábhəŋ̊o. Enyú akap wu ke Mandem ábhəŋ̊ maŋák ne wu.

17 Ghók nókó ka bōbati bhəka, mǎmbóŋ̊ nεseptimæt besi bhap, mbənyunε bə ke báyiŋ̊i bhe, mbə bo abhən bábháŋ̊o bέghátí Mandem εnyu bə bákémé bhe. Ghók nókó ká bhə bε mánku bεtik εbhap ne maŋák, ne be bə báké bhəŋ̊ kesáti.

18 Nik nókó ká mmæt šti yesε. Sérinjí bε bati yesε achi pεrép, ne séyaŋ bεbhak chak ndú yεntikí εnyiŋ̊ εnε sékù. **19** Nchí ghati bhe ne ntí εna nεnkəm bε mǎník nókó mmæt šti ya bε Mandem ankawak mε mpεt ntwø ntá yεka mandú mpok.

Nenikímæt εnεn mmu ane ásíŋ̊i εkáti εnε

20 Mandem mmu ákù bε bati ayesε ambak amεm kpák, ámbák ne bhe. Yi ke áká Acha yesε Yesu Kristo áfú ndú nεwú, apεtnsem ndú nεpém. Yi, Yesu, chi Mbabhəri bágháŋ̊omén ngo, ane ábhabhəri bo Mandem mankəm. Echí εnyu yo mbənyunε manoŋ εmi arəŋ̊ nyaka amik ndu békə bε nku ane Mandem ányú ne bo ánté mpoknkəm.

21 Mandem ánchyé bhe yεntikí εrítí εnyiŋ̊, bε mǎnkónjó nókó mεnyiŋ̊ εbhən yi áyàŋ̊ mánku. Mandem ankə Yesu Kristo ankawak be mǎnká nókó mεnyiŋ̊ εbhən bέchye yi maŋák. Sénchíe Yesu Kristo bakak mpoknkəm šti kεném εki. Amen.

Beyəŋjó ngwənti

²² Bóma, mpet nchí ghati bhe be mǎnsot εyəŋ eya εne nsíŋjí ndu bέfyε bhe ntí ne εkébhénti. Mbíkí sínj erórí εkáti.

²³ Nchí yaŋ mǎndiŋi be báféré məmáyεsε Tíməti εkerékənəŋ. Mbák yi antwɔ ayak, chəŋ ntwó ne yi ndu bəghɔ bhe.

²⁴ Kaká ká bōbati bhəka mankəm, ne bo Mandəm báchák mankəm. Bónkwɔ abhən báfú Itali bátó bhe bakak. ²⁵ Beríndu Mandəm mémbak ne bhe mankəm.

Ekáti Nku Nkɔ

New Testament in Kenyang (CM:ken:Kenyang)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenyang

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenyang

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
0a400be4-2dfe-565d-bdea-5f3d59d48520